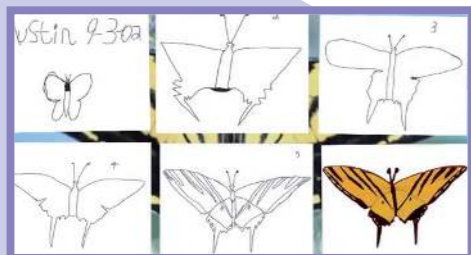

WAAROM IN DE KLEUTERGROEP VOORLEZEN OVER TELLEN?

De kinderen van groep 3 mogen laten zien wat ze moeten kunnen om te schrijven. Een hand moet tussen je buik en de tafel kunnen, je moet op twee billen zitten, twee voeten op de grond hebben en de pen of potlood in je schrijfhand houden met de punt naar beneden. Juist, heel goed!' prijst de juf. 'Dat hebben jullie goed aan het bezoek laten zien.'

Het leerproces verdelen in stapjes, doelstellingen in subdoelen, dat zijn belangrijke kenmerken van de vernieuwingen in leerprocessen die de St. Willibrordusschool in Zierikzee heeft doorgevoerd. De school noemt ze succescriteria en zelfs de kleuters kunnen die benoemen. Wendy Spruit, intern begeleider op de school: 'Om een huis te tekenen moet je rechte en schuine lijnen kunnen tekenen bijvoorbeeld. De kinderen weten deze zaken feilloos te benoemen en er ook het label 'succescriterium' aan te verbinden. Gekunsteld? Misschien, maar het werkt wel. Want daardoor weten ze ook dat ze hun tekening kunnen verbeteren als ze bijvoorbeeld extra oefenen met het maken van schuine lijnen. Een mooi huis tekenen wordt ineens een haalbaar doel en niet iets wat 'ik toch niet kan'. Zoiets als Austins Butterfly bijvoorbeeld, het filmpje waarin Austin een vlinder van een grote foto moet natekenen. De vlinder wordt steeds een beetje beter nadat hij aanwijzingen heeft gekregen van de andere kinderen. Totdat de vlinder heel erg lijkt op de vlinder van de foto.'

Austin's Butterfly - YouTube

Juf Trudy Gunst-van den Dries van groep 1 verwondert zich nog elke keer: 'Dat kinderen uit groep 1 kunnen praten over doelen, dat vind ik zo bijzonder! Zo las ik gisteren een verhaaltje voor over tellen. Ik vroeg waarom ik dat gedaan had. En een jongetje antwoordde 'Omdat we deze week met cijfers beziggaan juf'. Inderdaad, want dat is ons reken-doel van deze week, kijk maar, hier zie je dat op ons doelenlijstje.'

Leerlingen eigenaar maken van hun leren

Dit analyseren van leerdoelen, leerstof verdelen in stapjes en succescriteria formuleren om de leerdoelen te bereiken blijkt een van de krachtigste middelen te zijn om de impact op het leren van de leerlingen te vergroten. Wendy en haar collega's zijn inmiddels fan van deze theorie,

evenals Monique van Ombergen, onderwijsadviseur van RPCZ. Zij heeft de school begeleid bij het invoeren hiervan.

Logboek per dag

De St. Willibrordusschool heeft de vernieuwingen doorgevoerd omdat de leeropbrengsten terugliepen. Verandering was nodig. Er was te weinig onderlinge samenwerking en groepsplannen bijvoorbeeld - met daarin voor elke leerling de belangrijkste aandachtspunten - bestreken drie maanden. Terwijl kinderen zich zo snel ontwikkelen en veranderingen daarin soms heel erg op en neer gaan, dat het belangrijk is om daarnaast ook met plannen per dag te werken. En dat gebeurt nu ook. Leerkrachten houden dagelijks een logboek bij. Wendy: 'Ik wil zien dat daarin voortdurend gewerkt wordt. Ik wil doorhalingen zien, pijltjes, onderstrepingen.'

Tissues aan het strand

Vanaf 2013 waren de resultaten van groep 8 enkele jaren op rij onvoldoende. De Inspectie beoordeelde de school als 'zwak'. Het lukte niet om vooruitgang te boeken, er was echt iets nodig binnen het team om veranderingen door te voeren. Veranderingen die Wendy wel voor zich zag, maar waarvoor niet voldoende draagvlak was. Die verandering kwam wel toen zij een externe coach kreeg, gefaciliteerd door Prisma, de bovenschoolse bestuurder van de school. Gezamenlijk is besloten een 'hei-tweedaagse' te houden met het hele team. Alleen doe je dat in Zeeland natuurlijk aan het strand. Wendy: 'Dat was in 2015. Tijdens die twee dagen is er echt iets losgemaakt. We hebben alles uitgesproken wat we niet goed vonden gaan, wat we moeilijk vonden, wat ons niet zinde, enzovoort. Er zijn heel wat tissues doorheen gegaan tijdens die twee dagen. Maar dat is zo goed geweest. Het is natuurlijk ook nog al wat als je altijd heel hard gewerkt hebt, en de resultaten blijven zo zichtbaar beneden de maat. Dat stuit op onbegrip, weerstand,

verdriet, boosheid.

Daarna is er een stuurgroep gevormd en met hulp van RPCZ, de PO-raad en de kwaliteitsmedewerker van Prisma hebben we vervolgens een verbeterplan opgesteld met doelen, actiepunten, evaluatiemomenten en ook met vaststelling van wat er wel goed gaat.'

Leren van elkaar

De verbeterpunten gaan over het didactisch handelen, over afstemming binnen het team zodat een eenduidige leerlijn gerealiseerd kon worden, over de aanpak van begrijpend lezen en rekenen, over zicht op ontwikkeling en over het pedagogisch klimaat en de sociale veiligheid. 'We zijn er nog niet', zegt Wendy, 'met name het pedagogisch klimaat kan beter, maar het gaat nu wel goed met de school. We werken makkelijker samen bij het voorbereiden van toetsen en bij lesplanningen, we hebben geen schroom meer voor collegiale observaties en leren daardoor van elkaar. We praten veel met elkaar en gaan uit van dezelfde visie.'

Verbindende schakel

Monique van Ombergen coachte een leerkracht bij de school en had al enkele studiemiddagen aan het team gegeven toen de noodzaak voor verandering duidelijk werd. Zij en haar collega Denice Daniëlse hebben in het verbetertraject alle leerkrachten individueel gecoacht, er is extra aandacht gekomen voor begrijpend lezen en voor rekenvaardigheden en ze hebben samen met het team ervoor gezorgd dat doelen en succescriteria zichtbaar zijn gemaakt voor alle leerlingen. Daardoor weten de kinderen wat ze aan het leren zijn, waar ze nu staan in hun leerproces en wat hun volgende leerstap is.

Monique: 'We hebben een plan per leerkracht gemaakt met behulp van een Kijkwijzer. Maar het belangrijkste is dat de leerkrachten openstonden voor de verbeteringen, en vooral dat Wendy aan dat draagvlak is blijven werken: door veel te

praten met de leerkrachten, oog te hebben voor problemen en voor zaken waar ze tegenaan liepen, door te stimuleren die ook te benoemen, door gezamenlijk oplossingen te zoeken. Zij was echt een verbindende schakel tussen het managementteam en de leerkrachten en is dat nog steeds. Daardoor is het verbeterplan geen papieren plan gebleven maar hebben we het ook effectief kunnen uitvoeren.' Wendy vult aan: 'In zekere zin is het ook een kans. Zo'n predicaat 'zwakke school' is niet leuk, maar het zet ook dingen in beweging, er komt geld beschikbaar waardoor er echt iets kan veranderen. En we krijgen zoveel meer nieuwe ambities.' besluit ze lachend.

Helpen bij het spelletjesuur

Inmiddels zijn de resultaten weer voldoende, in 2017 heeft de school zelfs boven het landelijk gemiddelde gescoord. Maar de school is er nog niet. Monique: 'Goed didactisch handelen bijvoorbeeld moet nog natuurlijker gaan verlopen. En ook het pedagogisch klimaat en de sociale veiligheid zijn speerpunten voor de komende periode.' Wendy: 'Dat bovenbouwleeringen de kleuters helpen tijdens het spelletjesuur, draagt in elk geval bij aan die verbetering.' En inderdaad helpen 'de groten' op een zeer betrokken manier 'de kleintjes' bij hun spel.

